

MID – 29-05-2020

Belangrijkste trend(s)

- 5.1.2.a [redacted]
- In de media wordt aandacht besteed aan complottheorieën rondom COVID-19. Zowel rondom verspreiders van deze theorieën als onderzoeker naar waarom mensen deze theorieën verspreiden.

Narratieven / actualiteiten

Nederland

- In Nederland wordt een editie van de Epoch Times verspreid met verhalen die zich focussen op COVID-19. Deze extra editie schrijft o.a. over hoe volgens hen de Chinese Communistische Partij de wereld in gevaar heeft gebracht door informatie rondom de uitbraak van het virus niet te delen.¹
- Op de website ex-vaxx.nl worden ouders opgeroepen een brief aan directies van scholen te sturen. In de brief wordt ingegaan op de door hen benoemde gevaren van 5G, social distancing en het gebruik van handsanitizer.²
- Maandag, 25 mei, deed de rechter in Den Haag uitspraak in een kort geding, aangespannen door de stichting Stop5GNL. Die vreest dat de komst van het nieuwe mobiele netwerk gezondheidsrisico's met zich meebrengt. De rechter ging daar niet in mee. Volgens hem baseert de Nederlandse overheid zich op de juiste deskundigen en kan er waar nodig worden ingegrepen. Afgelopen week heeft de toezichthouder Agentschap Telecom ook metingen verricht buiten een testomgeving. Conclusie van deze test: de straling zit ver onder de limieten die zijn gesteld.³
- De Gelderlander publiceert een artikel over Janet Ossebaard, iemand die veel gelezen coronocomplotten verspreid.⁴ Veel van de verhalen die gedeeld worden zijn ontkracht, zoals dat het slechts een griepje is, bedacht door Bill Gates en mogelijk geholpen door 5G.
- Socioloog Harambam die promoveerde in 2017 op complottheorieën pleit voor meer dialoog met complotdenkers en andere mensen met een mening die afwijkt van wat door de massa als waarheid wordt beschouwd. Dat helpt ook de wetenschap vooruit. "Als je ze wegzet als idioten, dan radicaliseren ze juist en worden ze waar je hen van beschuldigt."⁵

Europa / Internationaal

- 5.1.2.a [redacted]
- Onderzoek van de Carnegie Mellon University concludeert dat ongeveer de helft van de Twitteraccounts die tweeten over het uit lockdown halen van de Verenigde Staten mogelijk bots zijn.⁷

¹ <https://www.epochtimes.nl/china-wist-dat-het-virus-besmettelijk-was-maar-heeft-dit-dagen-stil-gehouden-blijkt-uit-gelekte-documenten-12102.html>

² <https://ex-vaxx.nl/brief-aan-directie-school-kom-in-actie/>

³ <https://nos.nl/artikel/2335294-meten-van-straling-5g-is-bijdragen-aan-geruststellen-burger.html>

⁴ <https://www.gelderlander.nl/home/hoer-janet-ossebaard-53-graancirkels-verruilde-voor-massaal-gelezen-corona-complotten~aa482a5c/?referrer=http://www.verhalenbank.nl/items/show/129624>

⁵ <https://www.nu.nl/weekend/6053009/socioloog-harambam-complotdenkers-hebben-soms-gewoon-een-punt.html>

⁷ <https://www.cs.cmu.edu/news/nearly-half-twitter-accounts-discussing-%E2%80%99reopening-america%E2%80%99-may-be-bots>

Ondernomen acties

- Eurocommissaris Breton heeft in een gesprek met Zuckerberg aangegeven dat de techreuzen mogelijk strenge regels tegemoet zien wanneer er geen grotere inspanning volgt om desinformatie tegen te gaan op hun platformen.⁸
- Een team van internationale onderzoekers, geleid en gefinancierd door de Universiteit van Wolverhampton, onderzoekt hoe waarschijnlijk het is dat mensen COVID-19-gerelateerde nieuwsverhalen geloven. In Nederland zijn het Meertens Instituut en de Vrije Universiteit betrokken.⁹ Eén van de betrokken onderzoekers is ook betrokken bij de Nederlandse Volksverhalenbank. Hier worden voorbeelden verzameld van moppen, memes, complottheoriën, nepnieuws en broodjeaapverhalen.¹⁰

Conclusie

- In de media is er de afgelopen twee weken ook aandacht besteed aan complottheoriën waarbij ook wordt gepleit voor dialoog met complotdenkers.
- Internationale actoren lijken terug te vallen op oudere, bestaande narratieven. Desalniettemin lijken verhalen rondom COVID-19 niet te verdwijnen uit het informatiedomein.

⁸ <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-eu-tech-idUSKBN22U2RU>

⁹ <https://www.meertens.knaw.nl/cms/nl/nieuws-agenda/nieuws-overzicht/278-2020/146209-onderzoekers-meten-de-gevoeligheid-voor-corona-nepnieuws>

¹⁰ <http://www.verhalenbank.nl/exhibits/show/corona2020/corona2020>